СВОБОДА

SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 73. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 30. марта, 1925. VOL. XXXIII. No. 73. Jersey City, N. J., Monday, March 30, 1925. THREE CENTS

Майнерська юнія викликає страйк.

ПИТСБУРГ, Па., 27. марта. — Юнія вуглекопів „Юнайтид Майн Веркерс оф Америка" зарядила страйк майнерів десятьох північних повітів у Вест Верджінії. Страйк має початися дня 1. квітня.

Страйк є висідом довшої вже боротьби межи підприємцями та робітниками за право до організації. Боротьба комплікується ще через те, що крім Юнайтид Майн Веркерс вестверджінських майнерів пробує організувати ще одна юнія.

Страйк буде мати великий вплив на добування угля в околиці Питсбурга, де копальні не працювали, бо не могли видержати конкуренції з копальнями Вест Верджінії.

СЕНАТОР ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА НАФТОВУ ЗМОВУ.

ВАШИНГТОН, 27. марта. — Велика лава присяжних судів у федеральним суді постановила поставити перед суд сенатора Гвілера з Монтани, якого обжалованого за змову добути на свою користь безправно нафтові терени в Монтані.

Справа обжаловання сенатора Гвілера товклася в американській політиці вже від довшого часу. Коли судові урядники виступили з тим проектом, їм зараз закинено, що се урядова пімста републиканців на сенаторі, котрий кандидував при послідних виборах яко заступник сенатора Ла Фолета. Справа була притихла на якийсь час, але тепер уряд видно постановив її назад відгребати.

БОРОТЬБА ЗА ЗАКОН ПРОТИ ДІТОЧОЇ ПРАЦІ ПО ФАБРИКАХ.

ОГАСТА, Майн, 27. марта. — Сенат стейтової леґіслятури в Майн відкинув нині 16 голосами проти 7 внесок на зміну американської федеральної конституції в тому напрямку, щоби конгресови вільно було видавати закони про діточу працю по фабриках.

КУЛИДЖ ВСТАНОВЛЯЄ КОМІСІЮ ДЛЯ МАСЕЛ ШОВЛЗ.

ВАШИНГТОН, 27. марта. — Президент Кулидж подав до публичного відома імена членів комісії, яка має розслідити стан федеральних маєтків на Масел Шовлз та виробити урядовий плян, що з ними зробити.

Комісія складається з бувшого конгресмена Мекензі, бувшого сенатора Дайела, професора Кертиса, та двох урядників з одної фармерської організації.

ГОРІВКА ТЕЧЕ В АМЕРИКУ ШИРОКИМ РУСЛОМ.

ВАШИНГТОН, 27. марта. — Національне Товариство Для Боротьби Проти Прогибіції заявляє, що розгляд діяльности бутлеґерів здовж канадійської границі показує, що сього літа Злучені Держави будуть мати подостатком горівки.

Чим більше збільшається тепла погода, тим більше зростає попит за всякими горячими напитками та тим більше починають рухатися бутлеґери.

ПІДВИЄШАЮТЬ ПЕНСІЮ ВЧИТЕЛЯМ.

ОЛБАНІ, Ню Йорк, 27. марта. — Стейтова леґіслятура ухвалила підчести пенсії для вчителів в місті Ню Йорку.

Підвишка буде коштувати скарб коло 20 міліонів долярів у рік.

Леґіслятура відкинула в послідній хвилі перед замкненнем проект закона про обмеженнє праці жінок у фабриках до 48 годинв тиждень.

ФОРД РОЗКРИВАЄ ВЕЛИКІ ЗИСКИ.

БОСТОН, Месечузетс, 27. марта. — Фінансовий звіт Моторової Компанії Форда за 1924 рік показує, що компанія має готівки під рукою 300 міліонів долярів, та що її маєток за один рік зріс о 76 міліонів.

ЗАТОПЛЕННЄ КОРАБЛЯ ВІД ВИБУХУ.

ПРОВІНСТАВН, Месечузетс, 27. марта. — На повнім морю, яких 27 миль від берега, наступив на вітрильним кораблі Емеральді вибух, від котрого цілий корабель станув у мить в огни. На щасте недалеко находился рибацькі лодки, які забрали всіх моряків з горіючого корабля та без втрати одного життя доставили їх всіх до берега.

ДИКЕ ВБИЙСТВО МАТЕРИ.

НЮ ЙОРК, 27. марта. — Сусіди найшли нині в ліжку тіло пані Амелії Касенелі, 25-літної женщини, зарубане, як видно, сокирою. Сусіди кинулися до хати на крик женщини, але як вбігли до хати, застали її на ліжку вже неживою. Коло ліжка була кровава сокира. В колисці спала півтора-річна дитина. По напаснику не було і сліду. Поліція зараз кинулася шукати мужа, але його найшла при праці в фабриці. Тепер поліція підозріває, що її вбив якийсь мущина, що до неї залицявся.

ПРОГИБІЦІЙНИЙ АГЕНТ ОБЖАЛОВАНИЙ ЗА БУТЛЕҐЕРСТВО.

Ню Йорк, 27. марта. — Перед федеральним судом повіту Гудсону в стейті Н. Джерзі поставлено за беззаконну торговлю горівкою федерального прогибіційного агента Клайда Чесмена.

ВБИЙСТВО В ШПИТАЛИ

Трентон, Н. Джерзі, 27. марта — Божевільний Мурин, що лічився в стейтовім шпитали, для божевільних напав в ночи на другого недужого, Филипа Загодніка, та задушив його руками. Убійник опісля розповідав, що голоси з воздуха казали йому вбити свого товариша.

НАРОД СЛАБНЕ НА СЕРЦЕ.

Вашингтон, 7. марта. — Іміграційні урядники відкрили цікавий факт, що богато айриських іміґрантів треба відкидати через недугу серця. Розсліди показують, що ті недуги стали зростати числом від 1914 року. Причиною сих недуг є видно велике напруження ума і тіла, на яке в Америці були виставлені серед переживань воєнних та революційних.

ВБИЙНИК РАСПУТИНА ПОЗИВАЄТЬСЯ.

Ню Йорк, 27. марта. — Російський князь Юсупов, що вбив був російського монаха Распутіна, що мав колись так великий вплив на дворі російського царя, приїхав сюди, щоби зложити свідоцтво в своїм процесі проти американського міліонера Віденера за два історичні образи славного маляра Рембранта. Юсупов каже у своїм позві, що він позичив від пізваного 100,000 фунтів штерлінгів та дав два образи в застав, а позваний каже, що Юсупов образи продав.

ЗБІГ ОБСТАВИН.

Гаримен, Н. Й., 27. марта. — Начальник повітової тюрми в місті Гошені дістав нині під свою сторону, яко вязника молодого Генрі Гала. При розпиті начальник і вязник прийшли до переконання, що 17. літ тому, як вязник був дитиною, сторож виратував дитині життя, коли дитина впала коміть головою в цебер й не могла з него добутися.

ХАРАКТЕР ЛЮДЕЙ ПІЗНАЄ З НІГ.

Мабуть нема вже части тіла, з якої не пізнавалиби ріжні вчені долі, або характеру людини. Найновійше в їй ділянці й науки то відчитуванне характеру людини з вигляду ноги. Винахідником такої штуки є француський учений др. Поль Дербан. Він відчитує з вигляду ніг не лише характер, але й долю людей. Так прим. каже, що плоска стопа, то доказ безязкости, недостачі ініціятиви, але зате змислу до порядку. Велика пята — це доказ легкодушности і трохи неохоти до фізичної праці; коли великий палець є надзвичайно великий, — то це ознака палкого характеру; коли великий палець відстає далеко від инших пальців, то це може бути доказом злочинних нахилів, але не мусить робити цього.

ЕПИДЕМІЯ САМОГУБСТВА.

Віденська ратункова стація оголошує звіт, який насуває дуже сумні рефлексії на тему умовин життя у розкішній наддунайській столиці, людських нервів та повоєнного світогляду. А саме в одному лише місяці лютому ц. р. тамошня ратункова стація була завізвана до 179 самогубців, із яких частину вдалося їй ще повернути до життя. В січні скількість самовбийств і самовбийчих спроб у у Відні рахується також 179.

ЩЕ В ЕГИПТІ ВТИНАЛИ ЖІНКИ ВОЛОССЯ.

Коли то перше жінки почали втинати волосся? На це питанне дає відповідь англійський египтольоґ Артур Вейґаль у книжці „Египетські памятки мистецтва", жінки на дворі фараонів вже около 1000 року перед Христом знали, як то подобається чоловікам, коли жінки носять коротко підтяте волосся. Египтянки були богато модернійші від старинних Римлянок, які вдоволювалися, волосям, що сягало, що сягало понизше потилиці. Така римська фризура звалася „Титова голова". Египетські жінки заднючасть голови стригли зовсім коротко, так, як це сьогодня є в моді. Часто, що правда носили перуки, як то бачено зображено на египетських малюнках. Але Вейґаль подибав між египетськими жінками, яких портрети заховались нам уже на протязі 3,000 літ, одну з фризурою зовсім на наш лад. То якась Такузрет, що жила в місті Бубастіс 945 року перед Хр. Вейґаль назвав її характеристичною красою красою тодішніх часів. Наводить також богато примірів на те, що египетські жінки, зодягались подібно, як й нинішні. Ідеал краси змінявся мало що в краю фараонів на протязі тисячліття. Гарними вважали жінок струнких, таких грубі жінки, у яких прим. любувався маляр Рубенс, певне не сподобалисьби египетським мужчинам. Египтянка (з часів будови пірамід), коли хотіли, щоби її вважали гарною мусила бути такою стрункою, як прим. нинішна парижанка. Одяг її був (фіґури). Египетські одіння топрикроений зовсім до її стану дішних жінок то наче фузенькі футерали. Лише в одному не повинні наслідувати нинішні жінки старинних Египтянок. А саме египетські жінки не звали на обуву.. Ноги їх великі незграбні. Але ноги їх були гладкі і тому не стидалися египтянки ходити босо: нагнітки і криві пальці були тоді незнані. Взагалі — каже згаданий Египтольоґ — що одна з жрекинь, які заховались зовсім добре, як мумії в Британському музеї), колиб можливо було її воскресити спокійно моглаб сідати в елеґантному ресторані і не впадалаби в очі своєю тоалетою. Бо старинна египетська мода, то найновійша сучасна наша мода, навіть із втинанням волосся!

13,000 САМОВБИЙНИКІВ ЗА ОДИН РІК.

З найновіщої німецької урядової статистики виходить, що в Німеччині що року відбирає собі життя пересічно 13,000 людей. Найбільше самовбийників є в місті Герліц і Берліні, а найменше в Дрезні й Візбадені. Цікаве теж, що найбільше відбирають собі життя в понеділки, найменше в суботи й неділі.

Німеччина таки не хоче „забезпечувати" границь Польщі і Чехо-Словаччини.

ЛОНДОН, 27. березня. — Німецьке правительство повідомило через свого міністра закордонних справ дра Штреземана правительство Великої Британії, що воно далі піддержує свій плян про договір західних держав для забезпечення француско-німецької границі.

Др. Штреземан заявив, що Німеччина теж годиться строго примінити постанови версайського мирового договору щодо розоруження і тому, на його думку, нема жадних перепон для Англії, Німеччини, Франції і Бельгії зачати переговори про „забезпеченне".

Одначе рівночасно заявив він, що договір мусить обмежитись тільки до західних границь Німеччини, себто німецько-французських, але не до східних, себто границь Німеччини з Польщею і Чехо-Словаччиною.

ХОЧУТЬ ПОДРОБИЦЬ.

ЛОНДОН, 27. березня. — В тутешніх поінформованих кругах кажуть, що Англія звернеться до Німеччини, аби подала їй докладнійші подробиці свого пляну на договір про „забезпеченне" німецько-французької границі.

ФРАНЦІЯ І її КОЛОДИ.

ПАРИЖ, 27. березня. — Француське правительство відповість Німеччині окремо на її плян про „забезпеченне" Франції.

Воно скаже у відповіди, що не годиться на „забезпеченне" француських границь без „забезпечення" границь її малих союзників.

НІМЕЧЧИНА ПРИЗНАЄ 5% ВАРТОСТИ СТАРИХ БОНДІВ.

БЕРЛІН, 26. березня. — Німецьке правительство оголосило нині, що воно признає 5% вартости усіх німецьких бондів, виданих у часі війни, федеральних, стейтових і муніципальних (міських).

Усіх тих бондів видано на 70 міліярдів марок. Тепер правительство видасть бонди на 3 і пів міліярда золотих марок і всякий хто посідає такі бонди, чи в Німеччині чи заграницею, зможе свої старі бонди виміняти на сі нові.

ПЕРЕД ВИБОРАМИ В НІМЕЧЧИНІ.

БЕРЛІН, 27. березня. — На президента Німеччини кандидує 7 кандидатів: Яррес, Маркс, Бравн, Гельпах, Тельман, Гельд і Людендорф.

Найбільші вигляди на побіду мав консервативний націоналіст Яррес, але його підірвав другий консерватист генерал Людендорф. Далі іде Маркс, а всі другі кандидати будуть певно тільки для обчислення своїх сил у голосах.

Заповідають, що вибори в сю неділю, 29-ого, с. м., розбються і президент буде вибраний аж у других виборах, 26-ого квітня с. р.

ГІНДЕНБУРГ ДО ЛЮДЕНДОРФА.

БЕРЛІН, 27. березня. — Генерал Гінденбург прилюдно апелює до генерала Людендорфа щоб відкликав свою кандидатуру і не шкодив Ярресови. Він каже, у відозві: „Може се моя остання просьба до Вас в моїм життю".

Людендорф досі не звертає уваги на жадні поклики.

„ОСТАННІЙ ПРЕЗИДЕНТ".

БЕРЛІН, 27. березня. — Німецький монархіст, посол Еверлінг сказав тут нині на виборчому зібранню:

„Ми монархісти поправді не повинні брати участи в президентських виборах. Ми не знаємо президента, лиш короля Прусії. Одначе мусимо брати участь, щоб не допустити, аби република сталась занадто сильною. Я сподіваюсь і я певен, що се будуть перші й останні президентські вибори Німеччини".

МУССОЛІНІ КАЖЕ, ЩО ЗДОРОВ.

РИМ, 27. березня. — Премієр Муссоліні заявив, що чутки про його недугу в заграничній пресі неправдиві. Він каже, що він цілком здоровий, а недуга се видумка і бажанне його ворогів.

МИР НА ТИХОМУ ОКЕАНІ.

ЛОНДОН, 27. березня. — З Австралії повідомляють, що тамошній премієр Брус заявив, що мир на Тихому океані є запорукою будучности світа.

Він каже, що Англія, Америка й Австралія спільдіють задля сеї мети.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ .75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіти і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

РЯДЯНСЬКА УКРАЇНА

Теперішня УСРР. (Українська соціялістична радянська република) обіймає 9 губерній.

Ось ті губернії:

Назва губернії:	Населенне:	Простір:
Волинь	1,717,000	30,282
Донеччина	2,663,000	54,258
Катеринославщина	3,484,900	63,038
Київщина	4,258,700	48,373
Одещина	3,430,200	65,881
Поділле	2,763,400	30,097
Полтаещина	3,006,400	40,248
Харківщина	2,478,900	37,037
Чернигівщина	1,841,800	32,841
Разом	25,644,700	408,052

* * *

В сих 9 губерніях е дві нові, Донеччина й Одещина. Вони повстали з нового поділу давніх губерній Херсонської і Таврійської та оставшої Катеринославської.

Простірні зміни в губерніях пороблено такі:

З Чернігівщини забрано 4 повіти і додано до нової московської губернії Гомельської.

Від давнійшої Таврійської, а тепер Одеської і Катеринославської губернії відлучено Крим яко Кримську Автономну Радянську Републику.

З частинки Катеринославщини і повіта Таганрогського та частин Донецького і Черкаського округа Донської области створено нову Донецьку губернію.

Кромі того віддано західну часть Волині Польщі.

Давнійше 9 підставових губерній обіймало 453,000 квадратових верств А ТЕПЕР ЛИШ 408,052, ЗНАЧИТЬ СТРАТА ВИНОСИТЬ 45,000 КВАДРАТНИХ ВЕРСТВ або майже стільки що Київщина.

* * *

Столицею УСРР. тепер Харків.

Столиці губерній такі:

Губернія:	Столиця:	Населенне столиці:
Волинь	Житомир	50,000
Донеччина	Бахмут	25,000
Катеринославщина	Катеринослав	170,000
Київщина	Київ	366,000
Одещина	Одеса	500,000
Поділле	Винниця	40,000
Полтавщина	Полтава	80,000
Харківщина	Харків	850,000
Чернигівщина	Чернигів	40,000

Зміни такі, що за столицю взято болотяний Харків замісць прекрасного Києва; на Поділлю Винницю заміць Каменця Подільського і в новій Донеччині Бахмут, що давнійше належав до Катеринославщини.

В Катеринославщині город Александровск (де давнійше було Запороже) перезвано на Запороже (50,000 населення).

УСРР. мае такі пристані: Над Чорним морем: Одесу, Миколаїв і Херсон; над Азовським: Бердянск, Маріюпіль і Таганріг.

Населенне УСРР. большевицька влада обчислюе на 25,644,700. В сьому населення міст 4,648,200.

По народностям розчислюе се населенне відсотково так:

Українці	76%.
Москалі	11%.
Жиди	7%.
Німці	2%.
Поляки	1%.
Інші	3%.

До інших належать: Греки, Вірмени, Турки, Італіянці, Молдавани, Цигани і т. д.

КОЛИ НЕДУГА ПРОДОВЖАЄТЬСЯ

Тут наші читачі побачать, що підставову Україну зменьшено величиною одної губернії, хотяй число губерній тесаме. Населенне змаліло, головно через голодненї, в тих 9 губерніях на яких 15 міліонів душ.

Далі треба зазначити ще важнійшу засадничу річ.

На підставовій національній території України большевики потворили дальші національні републики навіть для найменьших меньшостий. Відтяли півостров Крим для Татарів, хотяй їх там лиш 38%. Далі створили републики: жидівську, німецьку, польську, молдаванську, циганську і т. д., хотяй їх тяжко назбирати на тисячі. А одночасно забули про великі міліони Українців поза УСРР.

Не говоримо вже про Західну Україну, яку віддали Польщі, і про західно-південну, яку віддають Румунії. Але ще е на півночі і сході частина української землі, яку оставлено московській Донщині. Ще е Кубань, Чорноморе і Ставропільщина на північному Кавказі, які е українські, а не мають і таких прав, що малюсенькі „републики" на Україні. Ще е українські південні части Ворокіщини і Курщини, які теж не мають і циганської автономії. А далі ще е великі українські кольонії в Туркестані (в середущій Азії, на схід від Каспійського моря) і на Зеленому Клині (над Тихим океаном, на північний захід від Японії). Скрізь там міліони Українців, а вони навіть не мають стільки прав що тисячі Молдаван і Циганів на Україні.

Чому? Тому, що большевицька влада московська, а сі міліони під Москалями.

Та се не змінить української державної програми, за якою стоїть і стояти-ме весь український нарід,— себто: Україна від Білостоку, Радзина, Красноставу, Лежайска, Ярослава і Нового Санча на Заході до Богучара, Ростова і Ставрополя на сході, та від устя Дунаю понад море Чорне аж до гір Кавказьких.

УВЯЗНЕННЄ ПИСЬМЕННИКА АНТОНА КРУШЕЛЬНИЦЬКОГО

(Кореспонденція з Відня).

Читачам „Свободи" добре знане те імя з поодиноких уступів його повістей, які були поміщені в тій часописи. Ось недавно, бо в ч. 30 „Свободи" поміщено його прегарний опис: Свято злуки Західної Української Републики з Великою Україною (3. січня 1919 р.). — Але власне ті патріотичні описи наших визвольних боїв а з осібна правдиве представлення боротьби українських війск з Поляками у Львові та о Львів привели до вcтеклости польських шовіністів на українських місцях і за всяку ціну старалися дістати його в свої руки.

Колиж Крушельницький вимучившися і наголодувавши враз з родиною (5 осіб!) через більше, як 5 років у Відні рішився приймити посаду директора приватної української гімназії в Рогатині, почав старатися о польський пашпорт то віденське польське посольство „з найвенкшон пшиемносьцьон" йому такий пашпорт дало. Директор Крушельницький поїхав отже цілком спокійний до краю, але заки ще обіймив посаду в Рогатині польська влада арештувала його та відвезла до бережанського суду. Тут був очивидний підступ, щоби лише за всяку ціну немилу Полякам людину дістати в свої руки. А ми знаемо добре, як то Поляки ведуть свої „доходзеня", котрі звичайно в справах політичних тревають рік і більше. Навіть, як би його потім на розправі увільнено, — то все таки утраченої через так довгий час свободи і безумовно втраченого здоровля ніхто йому не верне!

А покищо бідна родина сидить у Відні о холоді і голоді, бо Крушельницький ніякого маетку крім простої домашної обстанови не мае.

І тому звертаю отсим увагу патріотичних земляків в Америці, що скора поміч е тут доконечна. Найліпше буде, коли в кождій нашій кольонії повстане негайно комітет зложений з трех людий, цей комітет займеться збіркою тай відошле гроші без проволоки до редакції „Свободи". Очевидна річ, що він мусить і на далі так поступати, доки дир. Крушельницького не випустять на вільну стопу, о що вже роблять енергічні кроки наші бережанські адвокати.

Не можемо чейже давати з голоду гинути родинам тих, що своїми творами підносять національного духа нації, та виховують нашу молодіж на нових борців за її визволенне!

Клим Обух.

УКРАЇНСЬКИЙ „РЕВОЛЮЦІЙНО-ДЕМОКРАТИЧНИЙ СОЮЗ".

Парижська московська ґазета „Последнія Новости" з 1. с. м. приносить таку новину з Чехо-Словаччини:

На минулорічному зїзді представників партій: українських соціялістів революціонерев, незалежних соціялдемократів ґрупи Винниченка (відміна українських комуністів). галицької радикальної партії, ґрупи соціялістичної молоді і організації „Село-Спілка"постановлено орґанізувати обеднання перечислених організацій. під назвою „Революційно - Демократичний Союз". В основі тої організації покладено таку плятформу: 1) Незалежна Україна. 2) Обеднана (соборна) Україна. 3) Диктатура революційно - демократичних елементів (селянство, робітники і трудова інтеліґенція). 4) Радянська форма правління.

На чолі Революційно -Демократичного Союза стоять В. Винниченко і М. Шаповал.

Союз різко ворожий до політичної лінії С. Петлюри. Під теперішню пору Союз мае намір розвинути енерґійну діяльність, бо від якогось часу розпоряжае значними матеріяльними засобами. В найблизшому часі намірено видавати власний орґан „Трудова Україна", який буде виходити в Празі раз на тиждень".

До сього Діло завважуе:

Стільки „Последнія Новости'.

У цих інформаціях е трохи правди, а то настільки, наскільки вони стверджують давні заміри М. Шаповала й В. Винниченка обеднати ріжні сяк-так споріднені з ним ідеольоґічні течії. А проте слід приняти цю вістку з великим застереженнем як по формі, так і по суті. Нам відомо напр., що ,Село-Спілка". яко професійна організація, трималася здалека від суто-політичних комбінацій. Дальше: Незалежних соціял-демократів ніяк не можна причисляти до комуністів, а знову, — як довідуемось із цілком авторитетного жерела — радикальна партія, яка не стоїть у ніякому відношенню до згадуваного „Револ.-демок. Союзу". Вістка „Посл. Новостей" мабуть викличе відгук безпосередно від ґруп і осіб. про які там згадується.

З КАЦАПСЬКИХ ПРАКТИК НА ЗАКАРПАТТЮ

З ужгородської „Свободи" довідуемося. що чеське міністерство внутрішних справ відібрало право громадянства надане ще в 1920 р. директорові ужгородської ґімназії Андрієви Алиськевичеви. Думка про переведення на закарпатській Україні ревізії права громадянства всіх неуроженців ЧСР вийшла від Бескидівців себто кацапських кругів, що гуртуються біля нинішного ґубернатора Бескида. Таким робом гадають позбавити варстату праці а то й взагалі видалити з меж закарпатського ґубернаторства найкращих інтеліґентних робітників. Першою жертвою такої політики мав би стати дир Алиськевич, на якого посаду зазіхае свояк ґубернатора, якийсь молодик Федник. Дир Алиськевич користувався у пок шкільного референта Пешека найкрасшою опініею, але Пещека не стало і верх взяли кацапські інтриги

ОТ ЩО ЇХ БОЛИТЬ!

(Надіслана стаття).

„Українські Щоденні Вісти" з неділі 22. марта 1925 оголосили довжезну відозву під заголовком: „Дещо про чергові завдання українського робітництва в Злучених Державах".

По такім шумнім і довгім заголовку надзвичайно довгої і многословної відозви я сподівався вичитати в ній справді щось важного. Тим часом по прочитанню обхопило мене велике розчаровання, бо в цілій відозві ані одного слова про „чергові справи робітництва" але за те дуже цікаві для большевиків, а ще в більшій мірі цікаві для не-більшевиків відкриття про те, що під теперішню пору більшевицьких герштів з Ню Йорку найбільше болить і що їм найгірше дошкулюе.

Всі зорганізовані Українці щиро вдячні „нашим" більшевикам за таке цінне відкриття і признання всего того, що їх так прикро болить.

Очевидно нема місця ані часу, ані навіть потреби переповідати тут всі більшевицькі болі, ми тут тільки коротко освітлимо, як слід їхні головні болі.

Більшевики вважають своею найтяжшою смертною хоробою:

1) Українську пресу.
2) Українські організації.
3) Українську інтеліґенцію.

Українська преса і українські організації.

На думку „наших" більшевиків, преса Українців в Америці, це найнебезпечнійший боляк для більшевиків, бо крім одноїоднїської газети, себто „Українських Щоденних Вістий" вся українська преса в Америці це щиро-народня і національноукраїнська і тим самим протибільшевицька преса. Більшевицький біль збільшуе ще „головно факт, що дотичні американсько-українські ґазети видаються не одиницями, але організаціями, зложеними. майже виключно з українських робітників і робітниць. На кождій з тих ґазет е зазначено, що вона е орґаном цеї, або иншої запомогової орґанізації". Наводимо нарочно власні слова більшевицької відозви. Значить, українські ґазети висловлюють гадки і заступають інтереси не одиниць, а десяток тисяч зорганізованих українських робітників і робітниць. Вся ця українська преса е щиро національноукраїнською, очевидно, тому, що всі ті зорґанізовані Українці, в імени котрих і коштом котрих, видаються згадані ґазети в своїй подавляючій більшости, як не в цілости, є щирими Українцями, якими дуже далекі й осоружні всякі дітвацькобільшевицькі витребеньки.

Від цього „нашим" большевикам серце холоне з жалю і болю, що нема в Америці ані одної української орґанізації, яка видае свою власну газету, яка би признавалася хоч трохи до більшевиків. Виходить: Ввесь зорґанізований український народ в Америці не тільки, Богу дякувати вільний від більшевицької зарази, але й мужно й витревало одною сильною лавою і могутнім голосом своеї преси бореться проти тої зарази.

Правда „наші" більшевики видають одним - одну ніби українську ґазету, але не від орґанізації, бо такої, по їх власному признанню, вони не мають — але від одиниць, що стоять на жолді червоної Москви.

Стократно треба подякувати більшевицьким вождам за так щире признанне, що вони серед нашого народу в Америці не мають німенщого ґрунту під ногами, що тих кількох аґітаторів животіти муть лише доти, доки будуть хлібодавці в Москві.. З тою хвилею, коли тих опікунів не стане, раптом щезнуть і ніби „Українські Щоденні Вісти" і видавці відозви.

Тим то нам дуже добре зрозуміло й зовсім не дивно, коли автори згаданої відозви через край бісться на всю українську пресу і всі українські організації, називаючи їх всіми можливими лайками взятими з московсько-комуністичного словаря. Всі нещастя світа і всі невдачі безглуздої більшевицької влади припусують автори відозви американським Українцям, що й досі остали глухими на завзяту й горячкову пропoвідь комунізму.

Українська інтеліґенція.

Корінь сего лиха, себто повної невдачі більшевизму серед Українців в Америці добачають автори відозви в українській інтеліґенції, що по більшій части мае провід в пресі і організаціях. На неї безпардонно виливають вони всю їдку жовч своеї скаженої люти. Наколи супроти української преси й українських організацій виражали вони свої жалі і докори доволі обережно і здержливо, хоч не меньше злобно, то на українську інтеліґенцію розбішена більшевія накинулася з люттю розяреної звірюки. Такі лайливі назви на адресу інтеліґенції, як контр-революціонери, панські слуги, галапаси, ошуканці, дурисвіти, політичні шарлатани і т. п. належать ще до найчемніщих. Дісталося нашій інтеліґенції тільки ганьби за те, що большевицькі кандидати на комісарів добачають в українській інтеліґенції найважнішу і сливе, чи не одиноку причину того, що всі свідомі Українці, що гуртуються в українських організаціях в Америці, не хотять нічого ні чути про більшевицькі проповіди. Автори більшевицької відозви міркують собі так: не буде українськоі інтеліґенції, не булоби української організації, а колиб не було українських організацій, то не булоб і українських ґазет, а колиб не було українських ґазет, редагованих українськими інтеліґентами, тоді всі Українці легонько впалиби жертвою більшевицької анархії. Тоді більшевицькі лідери не потребувалиби плакати, що ані одна українська орґанізація, ані одна українська ґазета не признається до більшевиків.

Тим часом, так як у всіх народів світа, навіть, так як в самих більшевиків, інтеліґенція е мозком народа. Нарід без інтеліґенції, це так, як людина без мозку. Отже, коли більшевики громлять інтеліґенцію то вже нехай пічнуть від себе. Нехай поставлять „под стенку" всяких Раковських, Чубарів, Нахамкесів, Апфельбавмів і ин., а настановлять на їх місце неграмотних Ваньків та Грішів, тоді і ми повіримо в їхню щирість. А доки більшевики користуються услугами інтеліґентів дуже часто бувших царських чиновників, що ніколи не признавалися й не признаються до комунізму, то нехай трохи будуть вибачливі, коли американські Українці не хотять вистріляти свою інтеліґенцію, а навпаки запрягають її до організаційно, просвітної, економічної і політичної роботи.

Руїна їх ціль.

Ціла та більшевицька відозва про котру говоримо, мае одну одніську і то щиро більшевицьку ціль: руїну і розклад, анархію. Річ ясна, що зорганізовану громаду дуже трудно, або навіть зовсім неможливо розбити. Більшевики бачать тепер ясно сю свою власну страшну неміч, супроти зорганізованого українського народу в Америці. Тому несамовито звиваються вони, щоб таки серед українських організацій знайти хоч троха зрадників і запродавців, які з дурноти або за Юдин гріш згодилиб ся розбивати організацію головно з нагоди надходячої конвенції.

Ми довідалися з цілком певного жерела, що до герштів нібито українських більшевиків з під темного стягу „У.Щ. В." прийшла від їхніх московських хлібодавців страшна погроза: або нехай щось роблять, або нехай їдуть на зелену пашу" як то кричать боси з Москви: „Ми вас годуемо, платимо вже 6 літ, а ви за той час не вспіли здобути хоч бодай одної української організації, чи української газети?! Не вспіли, ані здобути. ані розбити. ані своеї здвигнути!!!"

Очивидно пролетарським лицарям з під темної більшевицької звізди, що ніколи в життю нічого не організували, від такої погрози їхніх хлібодавців, аж мороз тілом пішов, а в очах потемніло! Побачили нема ради! І давай писати відозву, в якій щиро виказали всі свої болі.

Та зорганізований український нарід в Америці постарається, щоб ті болі на смерть задавили більшевизм.

Свящ. др. М. Копачук.

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

199.

Стамфорд, Конн

Читаючи проекти конвенційні з дива не можу вийти.

З одної сторони признаеся, що наша орґанізація е найповажнійшою між українськими а і між американськими того рода орґанізаціями стоїть вона високо, а трактованне членів „визиск і обман".

Бачиться, що без демаґоґії, хлополапства і пустомельства ми ніяк обійтися не годні.

Бути може, що се випробований коник, на якому найлекше е виїхати на арену виборчу; всеж таки треба памятати, що такий способ аґітації підриває довіря до всего того, що ми досі через тридцять літ щирої і безкорисної праці вспіли здобути.

Тоді грати на нервах, представляти уроєні кривди, або за всякі браки вину спихати на тих, котрих поставилося на сторожі прав, нами самими уложених. Нема на світі нічого совершенного. І наша орґанізація не е досконала. Слідуюча конвенція повинна зробити поступ але і вона не зробить усього так, щоб вже ніколи не потреба було поправляти.

Многі з проектодавців забувають, що права і привилеї членські в нашій організації е вже днесь далеко ліпші, чим в других подібних організаціях. Що місячні наші вкладки членські е так обчислені, щоби член міг якнайменче дати, а міг як найбільше за се дістати.

Табельки наші так для старших членів як і для дітей е обчислені так, що ледви вистарчають на покриття принятих зобовязань. Зложений міліон е ледви малою частію з того, що нам на покрите дотеперішних зобовязань потрібно.

Приміром вкладки старших е ниські і обчислені так, що член мусить їх ціле життя складати аби було з чого виплачувати на тих, котрі вмирають по 2—3 літах, або ледви заплативши шість місячних вкладок. Забувають декотрі, що при реформі дітей уряд предкладав три табельки, між котрими була і така, що доживши повнолітности, дітям звертадося якусь часть зложених грошей, але за се давалося троха низшу суму на случай смерти. Однак референдум перейшло в користь тої табельки, котра вимагала найнизшої місячної вкладки а рівночасно давала найвисшу суму обеспечення.

По щож кричати, що кривда діеся; по що баламутити людий, що У. Н. Союз повинен звертати дітям $100.00 по пятьох літах, не додавши сейчас, що за пять літ по кводрови місячно, тільки суму $15.00 можна зложити. А звідки виплачу-

вати посмертне, по тих, що вмирають?

Правда є величезні асекураційні компанії, що дають звороти частини зложених грошей за життя, але щоби таке в нас проектувати, треба представити рахунок, кілько на се треба платити і порівнати з нашими теперішними вкладками, а не голословно казати, що У. Н. Союз повинен се і те, бо людям робиться кривда.

Чому не сказати правду, що таку асекурацію, що її за життя еще можна самому взяти, муситься її там перше зложити, щей з грубим процентом. Чому кричати про кривду, знаючи добре, що в нашій організації ще ніхто не зложив суму, на яку обезпечений; а мимо того кождого місяця маємо виплати по членах, котрі лиш кілька вкладок вспіли зложити. Маємо немічників і калік, котрі без нарушення суми і обезпечення далеко більше вже вибрали; тай пощо мірятися з з бізнесовими асекураційними компаніями, коли ми не компанія? Чому не прикласти себе до таких самих, як ми, запомогових організацій?

Читаючи ті всі крикливі проєкти, бачу, яку велику шкоду вони для організації роблять, як страшенно підривають довіря до з трудом і мозольною працею трийцятьлітного зібраного добра. Я зневірився і постановив перевідатися, як між іншими людьми по других подібних організаціях водиться. Я говорив в тій справі з відділовими урядниками кількох ріжних організацій запомогових і на підставі їх річних справозданъ з 1923 р. як вмів так склав слідуюче порівнанне в цифрах приближно:

Назва організації	Маєток	Кількість членів	Кошт організовання членів	Платні урядників	Платні помічників канцелярійних
Найте оф Коломбус	$20,588,343	229,333	$182,979	$50,797	$185,793
Польскі Звйонзек Народови	$ 9,470,459	139,137	$ 11,112	$20,873	$ 43,487
Сини Норвеґії	$ 669,338	7,619	$ 19,504	$ 5,700	$ 7,808
Литовський Союз	$ 661,501	14,896	$ 1,103	$ 5,725	$ 6,788
Укр. Роб. Союз	$ 460,677	7,947	$ 4,750	$ 4,140	$ ——
У. Н. Союза	$ 1,159,050	14,790	$ ——	$ 5,340	$ ——

Всі висше виказані організації опираються на тих засадах, що дають тільки обезпеченне на случай смерти з вкладками, обчисленими до плачення через ціле життє. Декотрі з них є много старші від У. Н. С. а декотрі молодші. Що до податкових привилеїв як ріжні запомоги то що до висоти вкладок то з всіх тих організацій У. Н. Союз пропорціонально бере найменче, а дае найбільше.

Порівнуючи маєток тих організацій до числа їх членів, бачимо, що ми вмiемо ліпше щадити, чим другі, що в порівнанню до числа членів, фінансово ми стоїмо найліпше та що твердженнє, що наша організація є найпевнійша не є голословне.

Навіть в конвенційних проєктах бачиться признання, що господарка головної канцелярії ведеться умiло, совiстно і чесно. Ми знаєми з того, що канцелярія нашої організації робить свое діло негірше від канцелярій тих других організацій, а мимо того дивуємося, чому ми скорiще не поширяємося. Ми навіть маємо претенсії, щоби тая наша канцелярія функціоновала справнiйше. Хочемо в ню вложити нові по... [illegible]

Ну а коли приглянемося повисщій табельці, то переконаємося що ми канцелярії майже не маємо, а кошта організаційної роботи містяться в трох колюмнах, а саме кошта організовання, платні урядників і платні помічників.

В дійсности ми оплачуємо і маємо роботу тільки від двох секретарів, котрі всю роботу роблять і цілу канцелярію представляють. Давнійше була одна помічна сила за малєньку платню, але для поступу минувша конвенція скасувала. Чи се, що ми маємо, можна звати канцелярією такою, як поступ організації вимагає? Чи двох людий з платнею/щось більше як 40 дол. на тиждень годні красше обробити міліонову організацію і то обробити її посередно через почту? Хай на се відповідають другі організації і зложена тут табелька. Чиж ми годні дивуватися, що в других є се і тее, а в нас того бракує, бо просто нема кому зробити? Ми дуємося тай рівнатись хочемо з митрополітанами і іншими біліоновими асекураціями, а сами полягаємо на роботі без платних відділових урядників, котрі по більшій части ледви на одній теперішній полісі визнаються слабо, а в головній канцелярії маємо двох сталих урядників для обслуги 400 відділів кождого місяця, котрі мусять робити за урядників, клерків і „месенджеря".

Певна річ, що конвенції легко ухвалити, але виконати се вже друга річ. Делегати можуть навіть по теперішних урядниках переїхатися традиційним звичаєм, але се не буде нічого для збільшення продуктивности головної канцелярії.

Ось де є ріжниця між капіталістичними, а робітничими організаціями. Робітники праці не знають цінити і не знають, де і коли її потреба кромі своєї власної роботи. За таку працю як в нашій організації зроблено, тих, що її зробили, заплаченоб і відзначено, так як заслужили. Даноб їм поміч і старанобся їх вдержати, щоби лекше і справнійше випробовану роботу продовжати.

А в нас навіть диети на конвенцію їм відмовляємо, бо „вони мають сталу платню".

Тай що то за платня! Порівнаймо її з платнею котрого будь кваліфікованого робітника.

Яб не хотів говорити, що наша організація збогатилась, бо робітникам не доплачує, уряд виїзджаючи на конвенцію має [illegible] кошта але і екстра [illegible] то безпорівнання більшу, чим делеґат.

Що до сиротинця і дому старців то тут в Зл. Державах, де і уряд і суспільність про такі інституції дбають красше як денебудь в світі.

Щоби той клопіт стягати на Союз я уважаю за невмісне з покладного гроша ухвалити легко, але виконати недасться. Вкладки на тую ціль доводити — заріжемо організацію. Се булаб загорода дл явступу молодим, новим членам. Впрочім в тій справі також було переведено референдум членів тай показалось, що члени У. Н. Союза хотять платити до Союза тільки на обезпечення і тільки обезпечення від него вимагають тай за як найменші місячні вкладки. Під плотом в Америці ніхто не гине.

Сироти і вдови мають тут опіку. Я знаю кілька наших вдів, кожда з кількома сиротами, котрих небіщики мужі були „Ситизенами", котрі мають таку опіку від міста і ріжних милосерних товариств якого їм їх мужі дати не могли.

Що українські діти американізують по ріжних сирітських приютах, нам того не лякатись, а противно тішитись. Американізація то не польонізація або русифікація. Цілком замериканізовані Айриші відбудували свою айриську державу, хоч рідного язика жаден Айриш тут не вміє,

Ми оскільки ми замериканізуємо... [illegible]

мо дійсно культурну роботу, користну для слідуючих поколінь і помічну краєви, з якого ми вийшли. Українство, яке ми привезли десятки літ тому з собою нема що тут консервувати, бо воно вже і не вмісне в рідному краю, бо і там зроблено поступ, в якому ми участи не брали і позаду остали. Тут на англійській мові можна богато більше для краю зробити та що так є свідчать голоси, які домагаються, щоби видавати Свободу в англійській мові хоч раз на тиждень, а яб додав: ми аж тоді зачнемо реальну роботу, коли не раз на тиждень але щоденно по американськи будемо не лиш писати і читати але і думати і поступати, щоби наші сироти і немічники мали відповідну опіку в потребі, таку, як мають Американці не треба весь тягар вішати на одну організацію або хочби на всі, кілько їх маємо, але треба, щоби Українці, тут в Америці, де ми кладемо своє життя і силу для розвитку сеї могучої держави, де ми оплачуємо податки нарівні з другими народами, щоби ми нарівні з другими, рівно користали з того, що дістають другі, треба щоби ми ставали „Ситизенами" і мали повну опіку і привилеї з всіми ситизенами.

Що до шкіл, аби Союз наш мав якийсь інспекторат, підпомагав школи, яких нема, то се також дуже легко ухвалити або і якусь комісію вибрати і дієти заплатити, та в тій справі більше інтересовані є українські парохії і вони вже мають школи, в яких учать українського.

Щоби Союз вже тепер зачав видавати англійську Свободу попри українську булоби добре, але се за великий кошт для організації. Се ще наразі просто неможливе, а коли дійде до того, що булоб можливе, той час покажеся злишним, По Англійськи видавати Свободу хочби лиш раз на тиждень більшеб коштувало, чим по українськи щоденно. Тай якби така Свободонька виглядала в порівнанню до американської преси, колиб її вже тепер зачато видавати з теперішними силами, капіталом і читачами.

По англійськи читати вміє тільки незначна частина теперішних членів.

В кількож то відділах через той брак нема з кого грамотного уряду скласти. Ні, ми повинні бути щасливі, що витревалою працею збудували нинішний У. Н. Союз. Ми дійсно повинні тішитися, що збудували сильний фундамент під будучу українсько-американську інституцію запомогово-асекураційну, якої не лиш не будуть встидатися колись і то вже не задовго тут уроджені Українці-Американи, а яка гуртувати їх буде на славу і користь українського народу.

В многих проектах бачиться однак дійсний напрям до поступу, а саме в тих, котрі стремлять до заведення нових форм обезпечення так, щоби наша організація могла більше привилеїв і користей членам дати і тим більше членів придбати а найважнійше молоде поколінне. Длятого я уважаю, що конвенція осягне свою ціль, коли зможе завести попри то, що вже маємо, також інші способи обезпечення, розуміється за іншими відповідними до того оплатами, щоби коли наші люди мусять таке обезпечення мати і за него відповідно платити, щоби то мали і платили в себе і тим організацію зміцнили. Хтось в проектах жалувався, що урядники до того не допускають. Єсли то правда, то і до сего мусить бути причина, та щоби як хтось вже в проектах писав, щоби буком то все осягнути, бо мовляв хто хоче вдарити, той бука шукати мусить. То я скажу, що то пусте і тут не місце. Це не може мати місця в робітничій організації де працю повинно́ся цінити, де повинно́ся розуміти що за працю належиться заплата, що а... бо працю закопати треба ро... [illegible]

такі обезпечення, де член платить відповідну вкладку, дитина чи старший, а по якимсь часі дістає зворот всего чи якусь часть, дасться завести. Се буде вимагало більше кваліфікованих відділових секретарів і більшої канцелярії головної. Та хоч більші від нас організації ще того всего в себе не мають, не значить, щоби ми через те мусілися стримати. Ся конвенція якийсь поступ повинна зробити і я вірю зробить, та коли справу будеся трактувати по бізнесовому то певно і такий поступ осягнеся, а пізнійші конвенції підуть в тім напрямі дальше.

Многі і розумні проектодавці бачуть, що конвенції коштують великі гроші понад $30,000 тай не приносять таких користий, щоби той видаток мож оправдати. Я також скажу, що видати 30,000 на се щоби вибирати гоноровий уряд з двома платними по 40 дол. на тиждень, тай через тиждень напсувати собі і другим крови, се не є розумно. Правда, що кожда конвенція поправляє статут але він всегда ще не добрий. І я годжуся з тим, що і під тим зглядом треба зробити поступ.

Конвенція з 400 делегатами то є завеликий здвиг народа, щоби по бізнесовому можна радити. Кожда секунда конвенції коштує великанські суми, а там цілі години а то й дни минають на пустомельстві, покликуванне до порядку і т. п. 400 людий то добрий збір на віче, на демонстрацію, але не на конвенцію. Щоби відмовляти права меншим відділам котрих члени оплачують конвенційні кошта таксамо як і члени великих відділів не уважаю справедливим. Організація є власностію всіх членів, а не тільки великих відділів.

Проект Д. Капітули є недобрий тим, що проектує, аби кождий відділ осібно голосував над вибором урядників. З того вийшлоб таке, що великі відділи з многими голосами членів вибралиб з поміж себе уряд. Менші відділи не малиб тої можности. Та мені не ходить о сам вибір урядників, ми дійдемо і так колись до того, що маючи добрих робітників потрафимо їх оцінити і заплатити тай на лютерію їх виставляти не будемо; також не будемо давати спосібности ріжним некваліфікованим кандидатам через таку лютерію добиватися о місця уряду. Організація робиться заповажною, щоби вибирала собі практикантів, котріб коштом організації приучувалися діловодства на се, щоби опісля їх знов піддавати під голосованне. Та при сьому мусимо вдержати демократичний устрій володіння організацією, інші великі організації того самого рода порадили собі з тим в той спосіб, що нікому не відмовляють права бути заступленим на конвенції, але у них відбуваються наперед конвенції стейтові, а відтак так звані народні. І наш статут можна поправити так, щоби виробити спосіб організовання конвенцій окружних, яких задачей булоб вибрати свого представника до уряду, одного або кількох, прим. кождий округ свого містопредсідателя, інспектора і електора. Окружна конвенція прийнялаб також резолюції що до зміни [illegible] окружними конвенціями, електори і урядники вибралиб на конвенцію загальну, вибралиб з поміж себе всі конвенції комісії, одобрилиб предложені поправки статутові і вибралиб уряд. В такім разі загальна конвенція не складалабся з більше як 50 до 60 людей, а з таким гуртом і так кваліфікованим можна не лиш радити і більше врадити чим се дасться осягнути в теперішніх обставинах.

Длятого я попираю ті проекта, котрі кажуть: 1) Щоби на теперішних членів жадних нових тягарів не накладати. 2) Щоби попри теперішні кляси з новими вкладками і збільшеннем енергії головної канцелярії. 3) Щоби теперішню систему обезпечення в якій приймается після однакової вкладки всіх без розбору хто яку роботу робить означити ще точно, кого, на яку суму можна обезпечити, бо того досі в статуті нема. Знаємо, що прим. приймити на висшу суму фармера а такого робітника що драпається по хмародерах або риється попід землю, за однакову вкладку нігде не принимають. Послідна конвенція о тім говорила і поручила екзекутиві приймати на більше, але кого можна а кого ні, того непоставила, і так остало до рішеня екзекутиві, яка через то впадає в неласку перед тими, котрим задля небезпечного заняття висшого обезпечення відмовляє. Се треба рішити і Статутом точно означити. 4) Щоби лінів не звертати. Ті старі члени, що взяли ліни то жадної ласки організації не зробили. Они взяли на себе обдовженнє на се, щоби платити менчі вкладки від того віку, як они перед реформою приступали і они за то, що взяли ліни тепер і вже через десять літ платять менші вкладки. Противно для організації зробили добро всі ті старі члени, котрі жадних лінів не брали, але від реформи зачали платити після старого віку, який в часі реформи мали. Яб лишень сказав, щоби від лінів не рахувати проценту, а тоб вже був великий дарунок для тих членів, що ліни мають. Одним дарувати ліни, то є подарувати готовий гріш, а другим, котрі більше прислужились, не бравши лінів і не виступаючи з організації, не дати нічого булоб несправедливо. 5) Того, щоби член через ціле життя стояв на як найнисшій сумі обезпечення а відтак перед смертію робив підвишку на найвисшу суму не заводити, бо се організації не вийде в користь. Таке щось можна завести, але на нових полісах обчислених на тоє. 6) Для влегченя приступу новим членам, бодай на ті нові поліси, щоби знести вступну оплату і оплату лікарського свідоцтва. 7) Щоби в допомозі старому краєви лишити відділам вільну руку, як дотепер і як дотепер по змозі на сю ціль давати з головної каси. 8) Щоби не творити нових урядів, чи комітетів, або комісій, бо се коштує, а пожитку ніякого, а на то місце щоби головній канцелярії дати можність обсадити її тілько робітниками, кілько того до розвою організації потреба. Такий робітник на себе заробить і оплатиться організації. Взагалі хай конвенційним кличем буде, не більше урядників але більше робітників і то робітників не виборчих конвенцією, але залежних від екзекутиви, якаб мала право від такого робітника вимагати і вразі нездарности його в кождий час спосібнійшим заступити. 9) Щоби редакторів не відправляти тому, що вони перепрацьовалися і вичерпалися, бо ще фарми і пур гавзу не маємо і здається не скоро мати будемо, а на місце аби їм дати більшу поміч і нові сили. 10) Щоби Свобода виходила так як виходить, тай з оголошеннями, бо не ми але оголошення її утримують. Правду сказати то наша організація під тим зглядом далеко перевисшає інші організації, бо ніодна не має свого органу в формі щоденної газети і се [illegible] доси, поки у нас не буде приватної щоденної преси української, або поки Українці не перестануть взагалі на українській мові інформуватися і теперішню пресу потребувати. Помилки друкарські трафляються і в найповажнійших американських газетах, де до поправок мають осібні персонали кореткорів. Помилку робить не лиш редактор, але і друкар-лайнотайпщик, ба навіть сама машина нераз не викине до складу тую букву, яку лайно- [illegible] ки найбільше увагу звертають ті, котрі самі одного речення без помилки написати не годні. Чоловік, що знає, як помилка повстає, не звертає уваги. Певна річ, що помилок треба вистерігатися. Що до Ред. Ком. то хайби зістався також; ми его без причини не настановляли, але до того комітету повинні війти люди до того кваліфіковані, а не такі, як з люду виймуть. Ред. Ком. повинен складатися з самих редакторів і бути на місці в редакції. Та коли нема в нас стілько редакторів, щоби з них ще і комітет вибрати, то до того комітету додати когось з екзекутиви або хочби і цілу екзекутиву, бо вона на місці і обійдуться без коштів. 10) До уряду повинно́ся вибирати людей до того відповідних без огляду піп се, чи парафіянин; в нас ще поки що інтеліґенції не забогато, щоби попи могли в церкві замкнутися. 11) Гадка, щоби У. Н. Союз помагав відділам закладати банки по місцевостях є дуже добра, але до переведення буде можлива аж тоді, коли в головній канцелярії не буде один фінансовий секретар, в одній особі клерк і месенджер, але коли фінансовий департмент У. Н. Союза самий собою представляти буде фінансову повагу, відповідну такій потребі, тоді треба мати цілу банкову систему з потрібними клерками, найманими, а не вибирану через льотерію. До того прийде, але колись пізнійше. 12) Щоби на будуче оминути нарікання, що всі урядники з Джерзи Сіти треба змінити осідок організації тай до Джерзи Сіти більше урядників не посилати. Теперішний дім і головна канцелярія і так в невідповіднім місци, бруднім і недоступнім. Яб пропонував, щоби редакцію і друкарню перенести до Ню Йорку, бо нюйорська газета малаб вартість, а головну канцелярію перенести десь за місто, щоб тим робітникам дати можність віддихати чистійшим воздухом. Вони і так зі сторонами діла не мають, а все діловодство провадять через почту. Не треба щоби до них вічно заходили гості і час їм забирали. Тут в Стамфорд, Конн. єсть дуже добре місце на будову У. Н. Дому зараз коло почти, три мінути ходу до зелізниці. 13) Щоби головний уряд разом із статутовою комісією виробив вже на сю конвенцію плян, нових поліс, нових способів обезпечення, так, щоби ся конвенція конче зробила поступ і нове життя в організацію ввела. Наконець взиваю всіх делеґатів, щоби не дались брати на високопарні слова, обчислені для ефекту, щоби не допустили марнуючих час дискусій над партійним суперництвом між Українцями, щоби взагалі такі справи виключили з конвенції, бо вони надаються на безплатні віча, а за гроші організаційні треба робити нич більше, тільки організаційну роботу. Старого звичаю поминати померших членів перед нарадами конвенційними не цураймося.

Желаю Вп. Делегатам ухвалення корисних ухвал як найбільше, а випробованому нашому головному урядови щоб оставсь цілий, тай даймо ему змогу набудуче ще красше працювати і на другу конвенцію завести організацію ще до більшої сили і слави.

Йосиф Турчик,
Дел. 350 Від.

200. [illegible]

Ню Йорк, Н. Й.

Переглядаючи ріжні передконвенційні проекти, найбільше заувважую голоси за побільшенем часопису Свобода. Проектодавці домагаються, щоби Свобода виходила на 6 або 8 стор. а навіть на 12 стор. (видання недільне). Розуміється проекти не злі і я з ними годжуся, бо вже час, щоби і ми мали більшу обемом а з тим і видатністю ґазетного матеріялу. Більший обем часописі, то й в ній більше можна чогось написати, а тоді й не члени будуть більше читати, а їдучи в стріткарі до праці чи з праці не будемо встидатися читати її, тому, що от чужинці сміються, що така велика часопись, бо аж на 4 сторони.

І як раз оті голоси членів У. Н.С. потішаючі, тим, що видно як загал оцінює добру і велику пресу.

Однак на жаль ні один проектодавець не подав пляну, в який спосіб дістати потрібні для побільшення часопису фонди.

До тепер кождий член, котрий отримував Свободу платив, що місяця 30 цнт. Значить, що в місяць він дістав 24 числа або одно число коштувало 1 і одна четверта цента разом із почтовою оплатою.

Я цікавий, колиб хто хотів в шторі купити чистий аркуш паперу тої величини, що Свобода і переслати почтою в другу місцевість і щоб обійшлося на одному і пів цента (не кажу більше)..

А коли діло про часопись, то хто заплатить редакторів, наборщиків, пресменів, експедиторів, електрику, фарбу і т. п. видатки сполучені з видавництвом.

І от приходимо до заключення, що побільшити Свободу на 8 стор. а недільне видання на 12 стор., мусимо побільшити і видавничий фонд.

Приміром на 17,000 членів дорослих, 15,000 буде оплачувати часопис.

Я від себе даю такий проект:

Щоби кождий член платив 50 цнт. місячно, значить, що за кожде число (30 чис. в місяць) буде платити 1 і дві третих цн. отже 15,000 членів заплатить в місяць $. 7,500. Ця сума вже при добрій ощадности вистарчить, взявши під увагу, що недільне число на 12 стор. може в части бути покрите з оголошень і розпродажі по стендах і книгарнях.

Це справа не мало важна і шан. делегати повинні обмiркувати справу добре, заки ухвалять часопись побільшити. А я таки кажу, що потреба часу вимагає, щоби ми мали часопись на 8 сторін найменше і редагована на спосіб американський.

В. Ю. Вінтоняк,
член від. 14. У.Н.С.

ПОДЯКА

Боже Провидінне забрало нам найдорозшого Мужа, Батька й Опікуна, бл. п. Петра Ярему. У нашім важкім горю по такій невіджалуваній утраті великою потіхою і відрадою були для нас щирі симпатії усіх тих людий, котрі вважали себе приятелями Покійника і явилися громадно, щоби віддати Йому останну прислугу. Усім тим людям належиться від нас щира й сердечна подяка. Найперше дякуємо Впр. оо. Підгорецькому, Чаплинському, В. Лотовичеви, Коритовському і Лисякови за торжественну відправу всіх похоронних богослужень, а о. Кап. Підгорецькому за теплу похоронну проповідь. Дальше дякуємо місцевому Мішаному Хорови у його управителеви, п. Онуфрикови, за відспівање Служби Божої, а Хв. Квартетови Укр. Нац. Хору за відспівање похоронних богослужень в церкві і на кладовищи. Окрема подяка належиться всім Хв. Товариствам, а особливо Демократичному Клюбови, а також многим поодиноким особам, за вінці з живих квітів, які були прикрасою домовини Помершого. На кінци дякуємо всім Вп. Товаришам і Приятелям Покійника, котрі у такім великім числі потрудилися на похорон і своєю присутністю звеличили сумний похоронний обряд.

Юлія Ярема, жена;
Йосифина, Павло, Степан, Зофія, Юрко, діти.

ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО СТРІЛЕЦТВА В АМЕРИЦІ.

Ще минувшого року піднесено клич організації українського стрілецтва на американській еміграції. Досі однак з ріжних причин в цій справі ще богато не зроблено. Справа організації стрілецтва остає так пекучою, що дальше відкладати годі. Щоби справу посунути вперед гурток бувших членів Української Армії зібрався на товариські сходини в Ню Йорку.

Сі збори постановили приступити негайно до організації Стрілецької Сотні в Злучених Державах, і візвати всіх стрільців, щоби зголосили своє приступлене до організації.

Цілю товариства буде: 1) Нести моральну і матеріяльну поміч своїм членам та товаришам оружа в старому краю;

2) Вести ідейну працю серед американської еміграції в тім напрямі, як вона велася в рядах Української Армії, а це в напрямі соборности та незалежности Української Держави;

3) Обзнакомлювати своїх членів з американським політичним, господарським, та військовим життям, та в той спосіб готовитися до громадської праці;

4) Навязати зносини з подібними товариствами в краю, та в европейській еміграції:

Товариство є організацією аполітичною і кождий стрілець, який дальше визнає ці ідеали, за які боровся в рядах Української Армії, є бажаним членом.

Організаційні збори постановили віднестися через українські часописи в Америці зі закликом до всіх бувших вояків Української Армії, щоби вони ставали членами нової організації. Товариство остане непартійною організацією, та буде витати в свої ряди кождого, хто боровся в рядах Української Армії. Товариство теж сподівається, що кождий борець знає, яка його праця жде в товаристві. Лінія діяльности товариства пряма. Воно сподівається, що на його заклик **відкликнуться** всі члени Української Армії в Америці, бо члени армії знають, що куди доля не кинулаби від рідної землі бувших членів Української Армії, вони во віки остануть членами одної, нероздільної стрілецької сімї, обеднаної одною думкою, одною ціллю.

Збори постановили просити всіх кандидатів зголошуватися на адресу тимчасового секретаря Миколи Воробця, 97 Іст Сема Вулиця, Ню Йорк, подаючи при зголошенню 1) де й коли родився, 2) в якій частині служив, 3) котрих командантів памятає, 4) які має посвідки для ствердження своєї приналежности вУкраїнській Армії. (Всі такі посвідки будуть сейчас звернені).

Збори постановили далі відбути найдальше до дня 15. квітня сього року вибори першої постійної управи Товариства. Позанюйорським товаришам має датися можність голосувати листовно. Звіти виборів та діяльности буде подаватися час від часу в ґазетах.

Зі стрілецьким привітом:

Організаційний гурток:

БлизнякМ., Воробець М., Галичин Д., Вівчар М., Галан І., Коцюбка А., Кравчук М., Фенчинський М., Дубас П., Максимович М., Медвідь Н., Яцишин М.

ПОДЯКА.

Українське Товариство Прихильників Освіти у Відні, складає отсим сердечну подяку за щедрі жертви на допомогу українським студентам в Австрії, а саме: „Обеднанню" за дар $50.00 і Комітетови несення помочі старому краєви у Вунсакет, Р. Ай., за дар $25.00.

Відень, 11. марта, 1925 р.

За Виділ:
І. Школьник, писар.

ОПОВІЩЕННЄ.

Виділ Українського Демократичного Клюбу подає до загального відома, що визначено два дні в тижни на виповнювання перших і других паперів і уділювання всяких інформацій в справах горожанських, а також City, State і U. S. Civil Service.

В сих справах інтересовані можуть звертатись до Клюбу в кождий понеділок і пятницю від 8—10. години вечером під ч. 59 St. Mark's Place (8th Street), New York City.

72-75 Виділ.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВИ.

(Жертви зложені до Обеднання на оборону рідного краю в лютім 1925).

(Конець)

23) **Алентавн, Па.** Збірка від алентавнської Громади 175.00
(Переслав Григорій Пипюк, призначено: $50 як щедрівка на Р. Ш., по $25: Просвіта у Львові, Р. Ш., інваліди, сироти і гробницю бл. п. Д. Вітовського).

24) **Бофало, Н. Й.** половина з коляди від церкви св. О. Николая 62.87
(Переслав на Р. Ш. о. шамб. К. Курилло).

25) **Н. С. Пітсбург, Па.** збірка, переслав Мих. Сарахман 51.05
(Призначено $25 на Р. Ш., а $26.05 на інвалідів. Жертвували: М. Костик $3.25; по $3: В. Оковинський, М. Сарахман, В. Дикий, І. Корбецький; С. Шалуга, Т. Сенька і Д. Осцяловський по 2.50; В. М. Станько 2.35; І. Мідянка 2.25; по $2: А. Данила, І. Дмитрович, В. Москаль, Левицький С. І. 1.25, Соколовський М. І. 1.25, Д. Столяр 1.20, по 1.00: Балик, С. Лемішка, С. Добрянський, А. Мицьо, Л. Чиклінський, П. Попадин, І. Кміть, М. Шпак, С. Дзуба, П. Добрянський, Олексовин Анна, І. Мосур, по 50 ц.: Ева Копирка і С. Вишатицька, а Мента Анна $1).

26) **Тайтусвіл, Па.** коляда на Р. Ш., переслав А. Федик 32.00

27) **Нюарк, Н. Дж.** збірки, від 2. Сотні Пятого Округа Січ. Організації 60.00
(Переслав секр. С. Карпа зпризначенем на боєвий фонд).

28) **Перт Амбой, Н. Дж.** збірки, переслав Пилип Щуцький 28.05
($8.30 зібрано на мітингу Тов. Запорожська Січ дрібними датками на Р. Ш., $10 на Р. Ш. ухвалено на мітингу Бр. св. Михаїла, від. 50 Провидіння за покликом Івана Когута. $9.75 зложено як нар. под. від членів Тов. Зап. Січ, від. 155 У. Н. Союза. Жертвували: Іван Ваверчак $2, Пилип Щуцький 50 ц.; по 25 ц.: Іван Швайли, Карпко Будняк, Павло Ліщавка, Мих. Чумер, І. Марків, Д. Гураль, Д. Тарнівський, М. Ханевич, Ів. Цап, Ів. Гадик, М. Шляхетка, В. Козак, С. Куций, А. Рожик, П. Макар, М. Кобрин, І. Бойко, Й. Ваверчак, О. Ковальчук, І. Кіржецький, І. Горбусь, Д. Петрів, А. Яричевський, К. Білінський, І. Стек, Дмитро Федьчишин, Й. Ковальський, В. Дзубатий і Дорко Паснак).

29) **Дітройт (Гемтремк), Міш.** на уродинах Семена Баскова зібрано на Р. Ш. 17.00
(Зібрано в домі Петра Войтовича на зазив Льва Білика і Володимира Туркевича. Жертвували: по $1.50: Петро Войтович і Магдалина Войтович; по $1: Лев Білик, Волод. Туркевич, Йос. Кульчицький, Семен Басков, Павло Кричківський, Іван Кричківський с. Павла, Данило Войтишин, Андрій Машталяр, Ілия Голида, ків Білецький, Михайло Сатій 75 ц., а по 50 ц.: Михайлина Білик, Катерина Домка, Михайло Гула, а Юстина Горішна $1.).

30) **Гановер, Па.** Коляда амер. укр. молоді, переслав о. М. Струтинський 114.35
(Призначено по $25 на Лемківщину і інвалідів, а решту на Р. Ш. для ремісн. сирітських шкіл).

31) **Бофало, Н. Й.** Стефан Кулицка по $2 на Р. Ш. і „Просвіту", а $1 Боєв. фонд 5.00

32) **Петерсон, Н. Дж.** коляда на Ш., переслав Вас. Матвіяс 50.00

33) **Бріджпорт, Конн.** нар. под. тов. Українська Січ, від. 59 У. Н. Союза 8.50
(Переслав М. Шиманський, зложили по $1: П. Гайсак, М. Будник, по 50 ц.: Г. Баглй, Й. Чайковський, І. Кузів, В. Підлуцький, М. Галькевич, Н. Никорчук, М. Шиманський; по 25 ц.: І. Каблак, Й. Вовк Теодор Дрозд, П. Гринюк, В. Кузів, І. Максимів, Н. Мельник, Й. Підлуцький, І. Кройтар, І. Зілінський, Ю. Демчук і М. Зарічний).

34) **Нюарк, Н. Дж.** Коляда 2-ої Сотні 5. Оруга Січ. Організації на Р. Ш., переслав О. Карпа 50.00

35) **Гартфорд, Конн.** Коляда з рамені місцевого Обеднання 95.00
(Переслав Петро Драпак, призначено по $40 на сироти і Р. Ш. о $15 інвалідам).

36) **Балтімор, М. Д.** На забаві в Йосифа Семенкова на зазив Петра Семенкова 10.00
(Призначено на інвалідів. Жертвували по $1: Петро Семенків, Юліян Дипський, Михайло Захарків, Семен Кисик, Йосиф Семенків, М. В. Микитюк, Гавриїл Захарків, Вироніка Захарків, Теодора Семенків і Йосиф Захарків).

37) **Росфорд, О.** нар. под. Дмитро Бобак 50 ц. а Олекса Невойда 25 ц., разом 75

38) **Вендерґріфт, Па.** збірка: $7 на сироти, $5 Р. Ш., а $24 нар. под. переслав Т. Чорній 36.00

39) **Обурн, Н. Й.** коляда дітий на Р. Ш., переслав Гр. Каганяк 25.00

40) **Клівленд, О.** На весілю у п. Марії і І. Пехни на Р. Ш., переслав М. Бурко 23.80

41) **Мікіз Ракс, Па.** збірка, переслав Андрій Гальчак 18.25
($12.25 нар. под. зложили: Семен Микола Рудавський 25 ц. На Просвіту зложили по $2: Григорій Баран, Семон Костецький і Іван Кіналь).

42) **Лудлов, Мясс.** Коляда з рамени Тов. ім. Івана Франка, від. 253 У. Н. С. 31.00
(Призначено на Р. Ш., переслав Йосиф Олійник).

43) **Кліфтон, Н. Дж.** Тов. Українська Січ, від. 182 У. Н. 8. ....18.75
($6 коляда на Р. Ш., $12.75 нар. под. на боєв. ф. і пол. вязнів, переслав М. Гіппюк).

44) **Честер, Па.** Стефан Опалинський, нар. под. 1.00

45) **Йонкерс, Н. Й.** Тов. Подільська Січ, від. 8 У. Н. С., нар. под. 7.00
(Зложили: Іван Іващишин $3, по 50 ц.: Семен Попович, Теодор Малюх, Юрій Макар, Гр. Білий; по 25 ц.: Т. Кушевський, Б. Ґездун, П. Дюк, П. Пилипко, О. Бабій, В. Гарасимов, І. Загібайло, Павло Баран).

46) **Шікаго, Ілл.** нар. под. Укр. Товариського Клюбу, пересл. др. Сімінович 18.65

47) **Філаделфія, Па.** на Просвіту Микола Вівчар 2.00

48) **Істон, Па.** збірки на Р. Ш. переслав Мирон Загоройко 50.00
($38.25 коляда членів читальні Просвіти ім. Ів. Франка. Колядували: Іван Милимук, Лука Пастошенко, Теодор Лубоцький, Мих. Колодруб, Ілько Вересюк. Жертвували по $2: о. Вол. Обушкевич і Мирон Магоройко, по $1: Іван Милимук, Василь Савчук, Андрій Василик, Стефан Яремій, Микола Горон, Стефан С. Терлецький, Василь Гудз, Пазя Калуч, Михайло Ружила, Теодор Фотій, Михайло Колодруб, Іван Рудавський, Ілько Вересюк, Павло Бордун, Володимир Литвин, Сем. Модний, Теодор Лубоцький, Дм. Кожушко, Теодор. Харко, Теодор Кульчицький, Вас. Беднарський; по 50 ц.: ф. Зьола, Г. Білоус, М. Лубоцький Т. Смеречинський, Т. Мазій, Ів. Смеречинський, Параньна Гавур, М. Гулич, Ільно Ништа, В. Сорока, Ів. Мазурик, В. Еерлецький, Т. Терлецький мол., Д. Мамрич, Ст. Яворський, Ів. Осцюк; по 25 ц.: П. Шмід, Мих. Птриляк, Іван Мазик, Ів. Терлецький мол.
На мітінгу Тов. Богдана Хмельницького на поклик Івана Милимука зложено $12.25. Жертвували по $1: Іван Милимук, Ілько Вересюк, Мих. Колодруб, Микола Лубоцький, Андро Василик, Мирон Загоруйко, Стефан Семкович, Терлецький 75 ц., а по 50 ц.: А. Долівка, А. Галан, Яків Стукан, І. Осцюк, по 25 ц.: Гр. Яворський, Т. Фотій, А. Ткач, Т. Харко, В. Беднарський, П. Комісар, С. Карп, С. Терлецький, Віцко Буенц, Мих. Томко, Т. Терлецький, Ів. Рудавський, Ів. Терлецький і Дмитро Магирич).

49) **Жірард, О.** Василь Пшенішняк, нар. под. 6.00

50) **Дітройт (Гемтремк), Міш.** від місцевого Обеднання, переслав М. Стакін 300.00
(Обеднанне $275 на найконечнійші потреби в краю, Сестрицтво Н. З. Пр. Д. М. з коляди $25 на сироти).

51) **Трентон, Н. Дж.** нар. под. від Обеднання, переслав П. Стадник 5.00
(Зложили: Гр. Шимбала $2, а по 50 ц.: Решетар Юрій, Решетар Анна, Решетар Ернест, Решетар Гелена, Стадник Павло, Костирка Михайло).

52) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** н. под. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза 15.25
(Переслав Василь Гіль, зложили: Юлія Пігура $1.50, по 75 ц.: Андрій Лютий, Ева дворецька, по 50 ц.: А. Тенюх, І. Васько, Л. Панас, І. Станіславишин, Е. Баран, І. Василюк, І. Миць, Й. Лоєвич, С. Гріца, по 25 ц.: О. Яцків, М. Косоноцький, В. Гіль, А. Рубінович, І. Бобовник, Ю. Гук, Г. І. Гуменюк, С. Сайчук, Л. Кулич, Я. Осьміловський, Й. Жарський, І. Жарський, М. Пігура, А. Сайчук, Г. Лячик, О. Колісник, П. Світницький, Л. Дорош, М. Заяць, Г. Шемлій, Й. Салюк, А. Бусько, М. Стегніцький, С. Нойтович, С. Кот, С. Гриник, Доця Захарейчук, А. Ярош, А. Мазур, А. Корнило і П. Магура).

53) **Ню Йорк, Н. Й.** Бр. св. Андрея Первозв., від. 66 У. Н. Союза, нар. под. 9.25
(Переслав Кирило Вереския, зложили: Федь Стефанів $3, Данило Виндяс 1.50, Йосиф Калборс $1, по 50 ц.: А. Філь, Т. Гнатик, Мих. Литвонин, Мих. Ганузюк, по 25 ц.: Мих. Фединяк, Д. Павлик, Терентій Виндас, Вас. Босий, Прокіп Кріль, Ів. Гиба, Кир. Вереския).

54) **Балтімор, Мд.** Збірка на Р. Ш. в домі Й. Семенкова 15.75
(Жертвували: Гр. Шулька $2, по $1: Ю. Дипський, Н. Віленький, А. Шандровський, П. Міськів, М. Шандровський, П. Мармош, Я. Семенків, Й. Семенків, Т. Семенків, А. Семенків, С. Микитюк, М. Зварич, Н. Чайковський 50 ц. а І. Медвецький 25 ц.).

55) **Ню Брітен, Конн.** Коляда на Р. Ш., пересл. о. Вол. Козоріз 57.65

56) **Карнегі, Па.** Збірка на хорих Стрільців в шпиталях в Чехословаччині 16.15
(Зібрали Стрільці Роман Пристай і Іван Гойсан. Жертвували по $1: Олекса Кос, Андрій Венгрин, Ст. Ялечко, Осип Попівчак, Ос. Гронський, Орина Мосуряк, Іван Венгрин, Василь Турко 50 ц., а по 50 [illegible] Горона Фецятко, М. Щерба, Яким Венгрин, А. Задняк, Ст. Шпилда, Джула Яків, Т. Цап, Ст. Кос, Ксеня Деревяник, О. Колко, А. Щерба 30 ц., а по 25 ц.: Ю. Остафій, С. Сембрат, С. Клапач, Я. Гойсан, І. Гойсан).

57) **Манчестер, Н. Г.** Коляда У. Просвітного Клюбу ім. т. Шевченка, на Р. Ш. 17.00
(Переслав Т. Петрик, жертвували: П. Кирилюк $2.50, М. Костина $2, по $1: Й. Петрик, Ю. Дашків, Т. Петрик, Д. Газдайко, П. Струк, З. Могиляк, В. Шиш, М. Тижбір, І. Лісник, Й. Харко, В. Яворський 75 ц., по 50 ц.: І. Струса, М. Мачалага, А. Барак а І. Вілько 25).

58) **Бріджпорт, Конн.** На хрестинах в Григорія Волковського на Р. Ш. 5.50
(Переслав Леонтій Бих).

59) **Дікенсвіл, Па.** збірка, переслав о. Лев Чапельський 31.00
(Зложили: Михайло Пиріг $20 на Р. Ш., а нар. под. о. Лев Чапельський $6 за перший піврік 1925, а Михайло Макар $5).

60) **Джерзи Сіті, Н. Дж.** на студентів в Німеччині, переслав Степан Лилик 35.00
(Зложили: С. Тартальський адвокат У. Н. Союза, $25, а Степан Лилик $10).

61) **Ню Йорк, Н. Й.** Коляда Січи ім. Богд. Хмельницького 141.36
(Призначено на боєвий фонд, переслав Іван Дусаненко).

Разом зібрано в місяцю лютім на оборону Рідного Краю $2,645.62.

Обеднання Укр. Орг. в Америці.

СОЮЗ ПОНЕВОЛЕНИХ ПОЛЬЩЕЮ НАРОДІВ.

СТАТУТ.

АРТИКУЛ І.

Назвою злуки українських литовських і білоруських організацій міста Филаделфії і околиці є: **Союз Поневолених Польщею Народів (Українців, Литовців і Білорусинів).**

Осідок Комітету остає в місті **Филаделфії, Па.**

АРТИКУЛ II.

Цілею Союза Поневолених Польщею Народів є:

Оборона українського, литовського і білоруського народа перед насильством Польщі, яка неправно загарбала їхні землі.

Протест перед культурним світом проти польської екстермінаційної політики на українських, литовський і білоруських землях.

Моральна і матеріяльна допомога поневоленим Польщею народам (Українцям, Литовцям і Білорусинам) в їх боротьбі о національне визволення.

АРТИКУЛ III.

Для осягнення назначених цілей Комітет зверне свою діяльність в тім напрямі, щоби:

Підпирати змагання українського, литовського і білоруського народа спрямовані до звільнення українських, литовських і білоруських земель з під польської окупації.

Повести в Америці спільну пропаґанду для правдивого висвітлення безправного наїзду Польщі на українські, литовські і білоруські землі та її систематичного варварського винищування поневолених нею народів.

АРТИКУЛ VI.

В склад Союза Поневолених Польщею Народів міста Филаделфії входять всі українські, литовські і білоруські товариства і організації, що мають свій осідок в Филаделфії і околиці, які беруть участь в основанню Комітету через підписанне цего статута як також ті, що зголосяться пізнійше, згодяться на програму Комітету і будуть прийняті.

Президія має право принимати до Союза поодинокі особи як української, литовської і білоруської народности так і других.

Законодатною владою Союза є Загальні Збори, а виконуючою: Головна Управа і Екзекутива Союза.

Кожда організація, що належить до Комітету має право вислати трох делеґатів на Загальні Збори.

Головна Управа Союза складається з 15 членів. Кожда нація має мати по 5 членів в Управі.

Президія складається з предсідателя, двох заступників, трох секретарів і касієра. Всіх їх вибирає з поміж себе Головна Управа.

АРТИКУЛ V.

До Загальних Зборів належить: Зміна програми Союза, ухвалене директив для Головної Управи і Президії, принятте справоздань Головної Управи.

Головну Управу скликується два рази до року, в міру потреби частійше.

Президія Комітету полагоджує технічно, справи які входять на основі статута в круг ділання Союза та приготовляє звіти і предложення для Головної Управи і Загальних Зборів.

Репрезентаційні Функції виконує Президія в складі Голови і двох других членів. Письма від комітету виходять за підписом Голови, одного з заступників Голови і секретаря.

При репрезентації і підписах повинні бути заступлені всі три поневолені нації.

АРТИКУЛ VI.

Загальними Зборами проводить вибраний до цего предсідатель.

Для правосильности рішень Загальних Зборів треба присутности що найменьше половини члеів та звичайної більшости голосів. То саме відноситься до рішень Президії і Головної Управи.

Делеґати на Загальні Збори мають право забирати голос на Зборах як також Вибирати Головну Управу і бути самим вибраними.

Союз уважати мається за розвязаний, коли половина заступлених в нім товариств заявить своє виступленне з Союза.

Послідні Загальні Збори, що заявилися за розвязанням Союза рішають про [illegible] майно Союза.

Михайло Зощенко.

ЛЕТУНИ.

Девята Союзна Артіль Робітників. Батьківщини збирала два роки гроші, щоби побудувати власний літак.

Містила в часописях відозви, вивішувала колірові афіші, запускалась навіть у приязні провокації, — словом, чого то вона не робила? Скликала вона не меньше, як десять надзвичайних зборів.

Якийжеж то був настрій? Які вигляди й пляни? Скільки Фантазії й крови зужили, заки зголдилися на назву...

На зборах предсідника просто засипали питанями. Найбільше цікавило питання, до кого належати ме літак: до „Добролету" чи до Артілі? Тай чи кождий робітник який зложить відповідний даток, матиме право літати?..

Предсідник розпливався в щастю. Говорив захриплим голосом:

— Алеж самособою, товариші. Кождий могтиме літати, скільки сам захоче. Як, гроші вже збереться, будемо літати Чудово!... Знаменито!... Що за вигляди!

— Найважнійше, що будемо літати власним літаком — одувлялася артіль. — Літати на чужому літаку, то ніяка приємність, товариші. Літати на чужому, нудно.

— Самособою, хто буде літати на чужому літаку — потверджували инші. — Зате на власному навіть умирати приємно.

Предсідник перебив поодинокі одушевлені оклики й зажадав, щоби почування свої висказали організовано.

І всі робітники захоплені новою ідеєю й сподіваннями, що могтимуть літати, просили по черзі, щоби їм позволили говорити, змальовували в живих красках найблизші можливости й напятновували малодушних, які не зложили ще податків.

Навіть секретар артілі, зрештою самітник і мелянхолік, (на війні двічі вдушили були його ґази), як предсідник візвав його говорити до речі, — сказав:

— Товариші, без аероплана, ми, так сказати, наче без рук. На чім маємо літати, що?..! На столі не полетиш. Зате, як маєш літак, то всідаєш і вже!..

Два роки артіль з посвятою й одушевленням збирала збірки, а третього року счислила зібраний капітал.

Було всього 17 рублів і кілька копійок.

На надзвичайних зборах мав предсідник коротку, але палку промову:

— Зогляду на це — говорив він — що аероплян, то дорога річ, питаюся тепер, що маємо зробити з цими грішми? Як розпорядитись ними товариші? Чи вище названу суму маємо передати „Добролетові"? А може є ще инші предложення? Прошу відповісти на це питання піднесенням руки.

Голоси поділилися.

Одні жадали, щоби гроші припали „Добролетові", инші предкладали щоби за ці гроші закупити малий, але трівкий пропелер з карельського грушкового дерева й прикріпити його в клюбі, понад портретами провідників. А потім піддали думку, закупити якусь кількість бензини й переховувати її в клюбі, як постійний засіб. Четверті радили, щоби за ті гроші упорядкувати громадську кухню.

А инше небогато легкодухів жадали, щоби їм звернути їх вкладки.

Вони одержали сім рублів.

Решту десять рублів і кілька копійок мали передати „Добролетові".

Але скарбник захотів инакше.

Одного дощового осінного вечера артільний касієр Іван Бобріков поклав гроші на карту і програв.

На надзвичайному засіданні завідомили, що собаку-касієра треба арештувати, його маєток [illegible] ти „Добролетові".

Предсідник говорив здивовано:

— Брати, що нам поможе власний аероплян? В самій речі: що почнемо з ним? Куди будемо летіти?

— То дійсно питання.: Куди будемо летіти? — притакувала артіль.

— А не говорив я? — спитався предсідник. — Ми ніде не можемо літати. Даймо гроші могучому „Добролетові". Нам не потрібно власного літака.

— Правду кажеш, нам його не треба — притакнули робітники батьківщини. — Ми лише кпоміт малиб і з ним.

— А аероплян то не кінь — запримітив приглухуватий секретар. — На коня всідаєш і ідеш куди завгодно. Спробуй же хто так із аеропляном... Бензину наливати, пропеллер розмахувати... А потім наллєш бензини у якийсь плоский отвір і чорт його, машина капут, а з цього шкода для народнього гроша.

— Та найважнійше: Куди нам летіти? — бурмотів предсідник.

Так полагоджено питанне воздушньої фльоти.

Гроші наскільки їх можна було зібрати, мав одержати „Добролет". Приступили до денного порядку.

— Збори оживились.

(З російського переклав:
М. Ценевенко).

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.